

Jana Kristanc¹

Možnosti trženja učnih poti in doživljajsko vodenje

Postavitev učnih poti je povezana z določenimi finančnimi sredstvi, ki lahko pridejo iz različnih virov. Investitor je lahko sam upravljalec zavarovanega območja (Javni zavod /koncesionar,...) z lastnimi sredstvi ali s projekti, pridobi pa lahko tudi donacije ali sponzorstvo. V dogovoru z upravljalcem lahko pobudo in aktivnost za učno prevzamejo tudi drugi akterji, denimo turistična organizacija ali lokalna skupnost.

Stroški priprave učne poti so lahko različni in so odvisni od koncepta učne poti, obsega promocije in načina izvajanja. Finančna sredstva so potrebna za samo načrtovanje, postavitve in vzdrževanje tabel ter ostala infrastruktura; različne načine obveščanja potencialnih gostov; različne spremljevalne publikacije (brošure, učni listi...) ter nenazadnje za pokrivanje zahtev po dodatnem osebju za informacije, nadzor, vodenje, režijo,...

Medtem ko se za učno pot ponavadi odločimo ob prisotnosti večjih sredstev, ki jih pridobimo posebej za ta namen (trenutna akcija, projekt...), pogosto za njeno upravljanje in vzdrževanje nimamo dolgoročno zagotovljenega vira. Poleg premostitve nestalnosti finančnega vira je dodaten motiv za trženje učnih poti tudi možnost vključevanja domačinov v dejavnosti parka.

Možni načini trženja se od območja do območja razlikujejo. Glede na objektivne in subjektivne okoliščine se odločimo za najustreznejšo možnost - od pobiranja vstopnin, zagotavljanja transporta, prodaje in izposoje različnih publikacij, opreme, pripomočkov, do individualnega ali skupinskega vodenja.

Dopolnilo ali alternativa učnim potem, fizično realiziranim v naravi (v obliki tabel,...) so različni načini vodenja. Vodenje zagotavlja boljšo interpretacijo vsebin in večji nadzor nad ravnanjem obiskovalcev. Vodenje po zavarovanih območjih se v Sloveniji izvaja pretežno s poudarkom na naravoslovnih vsebinah, pri projektu ustanavljanja Krajinskega parka Goričko pa smo zainteresirane domačine vključili v izobraževanje za poseben tip vodenja, doživljajsko vodenje.

Strokovne osnove se pri doživljajskem vodenju dopolnjujejo s poglobljenim dojetjem narave. Obiskovalcem skušajo naravo približati preko vseh čutov in spodbuditi drugačno razmišljanje. Takšne oblike vodenja niso nujno vezane na postavitev tabel in jih je v nasprotju s "pasivnimi" oblikami lažje tržiti. Poseben način vodenja in posebno doživetje območja sta

¹ Ministrstvo za okolje, prostor in energijo, Ljubljana.

primerjalna prednost doživljajskih vodnikov pred "tujimi" (vodniki, ki spremljajo skupino in ne želijo uporabiti lokalnega vodenja). Zaradi relativne neodvisnosti vodenja od postavitve tabel, lahko potek poti variiramo glede na obremenjenost, vreme, sezonske zahteve vrst, potrebe skupine... in tako zmanjšamo vplive na naravo ter vsebino prilagodimo skupini.

Doživljajsko vodenje zajema različne vsebine in je modularno zasnovano. Vodnik pripravi potek vodenja glede na želje in potrebe skupine. Prav tako predvidi dinamiko vodenja ter količino in umeščenost razlage podredi sposobnosti dojetanja skupine. Ob samem prihodu po dolgi vožnji bo morda potrebno obiskovalce nekoliko razgibati, nato spet umiriti z miselno igro, na katero lahko navežemo različne vsebine, morda bo potrebno vzpostaviti v skupini večjo povezanost z modulom, ki zahteva skupinsko delo ali pa jih med sabo vsaj spoznati. Mogoče pa je glede na želje skupine dodati tudi različne druge vsebine. Vsak modul je lahko dobro izhodišče za nazorno razlago naravnih procesov in povezav. Vodenje je prilagojeno ciljni skupini in namenu obiska - izobraževalni, razvedrilo, sprostitvev

Vsako vodenje je najbolj pristno, če ga izvaja domačin; doživljajsko vodenje pa je zaradi manjših zahtev po naravoslovni izobrazbi še posebno dober mehanizem vključevanja lokalnega prebivalstva, še posebej mladih, nezaposlenih, študentov, gospodinj... Primerno je, da vodniki sodelujejo tudi pri sami pripravi učne poti in razvijajo nove možnosti. Skupna priprava programa krepi občutek povezanosti in pripadnosti. Z izobraževanjem vodnikov približamo vsebine in namen zavarovanega območja skupini domačinov, ki s tem postanejo glasniki parka.